

Blootstelling aan (kwarts)stof bij het zagen van keramische dakpannen en leisteen

augustus 2012

Arbouw is door werkgevers- en werknemersorganisaties opgericht om de arbeidsomstandigheden in de bouwnijverheid te verbeteren. In het bestuur van Arbouw zijn vertegenwoordigd Bouwend Nederland, Stichting FOSAG-NOA, FNV Bouw en CNV Vakmensen.

© Stichting Arbouw 2012. Alle rechten voorbehouden.

De producten, informatie, tekst, afbeeldingen, foto's, illustraties, lay-out, grafische vormgeving, technische voorzieningen en overige werken van Stichting Arbouw ("de werken"), waarin substantieel is geïnvesteerd, zijn beschermd onder de Auteurswet, de Benelux Merkenwet, de Databankenwet en andere toepasselijke wet- en regelgeving. Behoudens wettelijke uitzonderingen mag niets daarvan worden veelevoudigd, aan derden ter beschikking gesteld of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande toestemming van Stichting Arbouw. Het bekijken van de werken en het maken van kopieën voor eigen individueel gebruik is toegestaan voorzover binnen de toepasselijke wet- en regelgeving aangegeven grenzen.

De woord- en beeldmerken op de werken zijn van Stichting Arbouw en/of haar licentiegever(s). Het is niet toegestaan één of meerdere van deze merken en logo's te gebruiken zonder voorafgaande toestemming van Stichting Arbouw of de betrokken licentiegever(s).

Stichting Arbouw is niet aansprakelijk voor (de inhoud van) haar (informatie)producten, software daaronder mede begrepen, noch voor het (her)gebruik daarvan door derden. Stichting Arbouw is niet aansprakelijk voor fouten in (de inhoud van) haar (informatie)producten noch voor eventuele (gevolg)schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit het (her)gebruik daarvan door derden.

BLOOTSTELLING AAN (KWARTS)STOF BIJ HET ZAGEN VAN KERAMISCHE DAKPANNEN EN LEISTEEN

Auteurs:

ir. Con Boeckhout R.A.H., Tauw

ing. Niels Leerling, Tauw

Thorsten Render, Tauw

dr. Ton Spee, Arbouw

Bestelcode: 12-157

ISBN: 9789490943196

Harderwijk, augustus 2012

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 INLEIDING	8
2 OPZET EN UITVOERING.....	9
2.1 Onderzochte apparatuur en beheersmaatregelen.....	9
2.2 Opzet metingen en meetmethode	12
2.3 Uitvoering werkzaamheden.....	14
3 SITUATIEBESCHRIJVING	16
4 RESULTATEN	20
5 INTERPRETATIE MEETRESULTATEN	24
5.1 Representativiteit werksituatie	24
5.2 Toetsingskader.....	24
5.3 Beoordeling chemische stoffen volgens NEN 689.....	25
5.4 Toetsing van de meetresultaten	26
5.5 Bespreking en meetresultaten.....	30
6 CONCLUSIE	33
BIJLAGE 1: WEERGEGEVENS (KNMI, STATION HEINO).....	36
BIJLAGE 2: ACHTERLIGGENDE MEETGEGEVENS EN BEREKENDE LUCHTCONCENTRATIES	40

SAMENVATTING

In opdracht van Arbouw, namens vereniging 'Het Hellende Dak', heeft Tauw onderzoek verricht naar de blootstelling aan respirabel kristallijn kwartstof bij het zagen van keramische dakpannen en leien.

Onderzochte technieken

In het onderzoek zijn voor een aantal veelbelovende technieken, technieken met verwachte praktische toepassing binnen de branche, blootstellingsmetingen verricht. De volgende technieken zijn hierbij onderzocht voor het zagen van keramische dakpannen:

- Haakse slijper met 150 en 230 mm slijpschijf, met en zonder afzuiging.
- Haakse slijper met 230 mm slijpschijf met waterkit (Montolit Aquaflex).
- Stationaire natzager Elektromontolit / Freund.
- Stationaire zager (Husqvarna TS 330D) met bovenafzuiging.
- Zaagtafel (BSB Biedron) met onder- en bovenafzuiging.

Voor de droge technieken zijn verschillende typen afzuiging toegepast.

Aanvullend zijn ook een aantal technieken onderzocht voor leien:

- Zagen van leien met decoupeerzaag zonder afzuiging.
- Hakken van leien.

De dakpanknipper is niet onderzocht. Hiervan is bekend dat de blootstelling zeer laag is. Toepassing van deze techniek levert echter niet in alle situaties de gewenste kwaliteit op. Dit is van belang voor pannen in kilgoten en bij hoekkepers. Voor plaatsen waarvoor een strakke lijn van gezaagde/geknijpte pannen geen noodzaak is, verdient deze techniek echter veruit de voorkeur vanuit het oogpunt van blootstelling aan stof.

Omstandigheden

De metingen zijn uitgevoerd gedurende drie meetperioden: de eerste periode op 19, 20 en 21 april 2010, de tweede op 5, 6 en 7 oktober 2010 en de derde op 23 maart 2011. In het onderzoek is de gebruikelijke praktijksituatie en –methodiek zoveel mogelijk toegepast of nagebootst. De werkzaamheden zijn hierbij verricht op een proefdak dat op de grond was geplaatst.

Omdat het onderzoek bij de verschillende technieken niet onder dezelfde (weers)omstandigheden konden worden uitgevoerd, kan dit ook (deels) verantwoordelijk zijn voor verschillen in blootstelling. Ook toepassing van zelfde technieken op verschillende onderzoeksdagen leverde vaak grote verschillen in blootstelling op.

Meetmethode

De metingen zijn uitgevoerd gedurende de tijd dat er sprake was van blootstelling aan stof. Voor elke meting was dit circa 5 minuten. De concentraties zijn vervolgens omgerekend naar een tijdgewogen gemiddelde over 15 minuten. Voor elke onderzochte techniek zijn 6 metingen verricht.

Voor de monsterneming is een Hofschreuder-Vrins cycloon met bijbehorende pomp toegepast (monsterneming met 60 l/min). De cycloon is in de ademzone bevestigd.

Voor afscheiding van respirabel stof is een mixed cellulose ester-filter toegepast.

Na monsterneming is het filter onderzocht op afgevangen respirabel stof en vervolgens op kristallijn kwarts. Bepaling van de bemonsterde hoeveelheid respirabel stof vond plaats volgens MDHS 14/3 (gravimetrie). Bepaling van kristallijn kwarts in dit stof vond plaats op basis van NIOSH 7602 (met infrarood).

Resultaten

Het onderzoek heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- Uitgezonderd bij het hakken van leien was er bij alle onderzochte situaties sprake van overschrijding van de grenswaarde voor respirabel kwartsstof (of een te hoge kans op overschrijding van de grenswaarde).
- De hoogste blootstelling is gemeten bij het gebruik van de ‘droge’ haakse slijpers. Beter resultaat werden behaald met de natte bewerkingen, de haakse slijper met waterkoeling en in mindere mate de stationaire natzager. Ook de stationaire droge zager met onder- en bovenafzuiging voldeed beter.
- Bij gebruik van de haakse slijper was het effect van afzuiging duidelijk: een veel lagere blootstelling. Wel was er sprake van overschrijding van de grenswaarde voor respirabel kwartsstof.
- Ook de metingen op enige afstand van de dakdekker (bij toepassing van haakse slijpers zonder stofafzuiging, op circa 1 en 4 m vanaf de dakrand) leverden een veel te hoge kans op overschrijding op.
- Van de droge haakse slijpers was de blootstelling bij het slijpen met de kleine schijf met afzuiging grofweg even hoog als met de grotere schijf. Zonder afzuiging was de blootstelling met de kleine schijf veel hoger dan met de grotere schijf. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat met een kleine schijf niet in één keer door twee opeen liggende dakpannen kan worden geslepen. Deze bewerking duurt hiermee ook iets langer. Met afzuiging wordt dit gecompenseerd door het feit dat de afzuiging zich dan dichterbij de bron bevindt.
- Bij gebruik van de zaagtafel met afzuiging lag de blootstelling aan kwartsstof beduidend lager bij gebruik van een afzuiger met hogere capaciteit (Dustcontrol DC 3800 ten opzichte van Nilfisk Alto type ATIX 50-21XC).

Conclusies

Van de onderzochte technieken is alleen bij het hakken van leien de blootstelling voldoende laag gebleken. Het zagen van leien met een haakse slijper zonder afzuiging gaf overschrijding van de grenswaarde te zien.

Voor het bewerken van keramische dakpannen is de dakpanknipper niet onderzocht.

Dit wordt beschouwd als een techniek waarbij de blootstelling beneden de grenswaarde ligt. Voor de wel onderzochte technieken is de blootstelling steeds te hoog gebleken. De beste resultaten werden behaald met de haakse slijper met waterkoeling (in één van de twee uitgevoerde proeven werd voldaan aan de grenswaarde, tijdens een tweede proef werd de grenswaarde wel overschreden, maar was de blootstelling nog steeds lager dan bij gebruik van afzuiging) en met de zaagtafel met onder- en bovenafzuiging (BSB Biedron). Bij de droge bewerkingen is het van belang dat er een voldoende capaciteit afzuiging wordt toegepast, met afzuigleidingen van 50 mm en geschikte koppelstukken.

Gebruik van ademhalingsbescherming bij toepassing van de technieken met afzuiging of met natte bewerking blijft nodig. Wel zullen hierbij in de nabijheid werkende personen zodanig minder worden blootgesteld dat naar verwachting voldaan wordt aan de grenswaarde.

1 INLEIDING

In opdracht van Arbouw en de vereniging 'Het Hellende Dak', heeft Tauw onderzoek verricht naar de blootstelling aan respirabel kristallijn kwartstof bij het zagen van keramische dakpannen en leisteen. De metingen zijn uitgevoerd op 19, 20 en 21 april 2010, op 5, 6 en 7 oktober 2010 en op 23 maart 2011

Onderzoek voor Arbouw en Het Hellende Dak naar de blootstelling aan kwartsstof bij het zagen van dakpannen en leien is opgesplitst in een oriëntatiefase en een uitvoeringsfase. In de oriëntatiefase is met direct-aanwijzende apparatuur gekeken welk type werk het meest belastend is, welk type dakpan het meeste kwartsstof veroorzaakt bij bewerking en welke beheersmaatregelen het meest veelbelovend zijn. Dit oriënterend onderzoek is in de winter van 2009/2010 uitgevoerd door Arbo Advies Onos.

In de uitvoeringsfase wordt verder gegaan met keramische dakpannen en leien en een aantal veelbelovende beheersmaatregelen. In de uitvoeringsfase wordt tijdens de werkzaamheden stof bemonsterd, waarna nadere analyse van het stof plaatsvindt. Onderhavig rapport beschrijft de uitvoeringsfase.

Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag voor de uitvoeringsfase luidt: kan bij het op maat maken van dakpannen, met vooraf geselecteerde beheersmaatregel of combinatie van beheersmaatregelen, aan de grenswaarde voor blootstelling aan respirabel kristallijn kwartsstof worden voldaan?

2 OPZET EN UITVOERING

2.1 Onderzochte apparatuur en beheersmaatregelen

Metingen april 2010

Het onderzoek in april 2010 is uitgevoerd bij Opleidingscentrum De Grift, De Grift 12 te Nieuwleusen.

Voor de uitvoeringsfase is gekozen voor één type dakpan (keramische dakpan) en is bij vijf beheersmaatregelen de blootstelling aan respirabel stof en aan respirabel kristallijn kwartsstof bepaald.

De volgende blootstellingsituaties zijn onderzocht:

1. Haakse slijper Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800¹
2. Haakse slijper Metabo 230 WX-24 Quick zonder afzuiging
3. Haakse slijper Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800
4. Haakse slijper Metabo 150 WE-14 Quick zonder afzuiging
5. Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex
6. Stationaire natzager Elektromontolit / Freund
7. Stationaire zager Husqvarna TS 330D met Dustcontrol DC-2800

De getallen achter de merknamen van de haakse slijpers hebben betrekking op de diameter van de slijpschijven (330, 230 of 150 mm).

Voor de afzuiging is gekozen voor de Dustcontrol DC-2800. Dit is gedaan vanuit praktisch oogpunt, omdat de DC-2800 kleiner en hanteerbaarder is dan de DC-5800 (welke is gebruikt in de oriënterende fase).

¹ Afzuiging gemonteerd aan beschermkap van de haakse slijper

Foto's van de bovengenoemde combinatie van apparatuur en stofbeheersmaatregel zijn hieronder weergegeven:

Metingen oktober 2010

Omdat de meetresultaten in april 2010 niet het gewenste resultaat te zien gaven, mede in relatie tot de in de huidige praktijk toegepaste bewerkingen, zijn in oktober 2010 aanvullende metingen verricht met nieuwe combinaties van apparatuur. Ook zijn hierbij metingen aan leien verricht.

Voor de uitvoeringsfase in oktober 2010 is gekozen voor twee type dakpannen: de keramische dakpan en de lei. Bij de leien is onderzoek verricht bij gebruik van een decoupeerzaag en bij het hakken van de leien. Bij het zagen van keramische dakpannen is voor vier beheersmaatregelen de blootstelling aan respirabel stof en aan respirabel kristallijn kwartsstof bepaald.

Het onderzoek in oktober 2010 is uitgevoerd bij Jacobs BV dakbedekkingen, Stayerhofweg 7 te Wanssum.

De volgende blootstellingssituaties zijn onderzocht:

8. Zagen van leien met decoupeerzaag zonder afzuiging
9. Hakken van leien
10. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800
11. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC
12. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800
13. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

De getallen achter de merknamen van de haakse slijpers (situatie 12 en 13) hebben betrekking op de diameter van de slijpschijven (230 mm). Voor de afzuiging is gekozen voor de Dustcontrol DE-3800 of Nilfisk Alto.

Foto's van de bovengenoemde combinatie van apparatuur en stofbeheersmaatregel zijn hieronder weergegeven:

Decoupeerzaag met Rathschek-zaagblad

Links de zaagtafel Biedron, Hierboven de zaagtafel i.c.m. Dustcontrol 3800

Nilfisk Alto

Haakse slijper Metabo 230 met afzuiging

Metingen maart 2011

Omdat de omstandigheden tussen de metingen in april en oktober 2010 toch duidelijk afwijkend waren, zijn voor drie situaties bij het zagen van keramische dakpannen extra metingen verricht, zoveel mogelijk onder dezelfde omstandigheden als bij de metingen in april 2010. Het onderzoek in maart 2011 is eveneens uitgevoerd bij

Opleidingscentrum De Grift te Nieuwleusen.

Er is hierbij gekozen voor de meest voorkomende beheersmaatregel (haakse slijper met afzuiging) en voor twee beheersmaatregelen die relatief goed uit de voorgaande metingen naar voren kwamen (zaagtafel met afzuiging en haakse slijper met bevochtiging).

Voor de volgende situaties is de blootstelling aan respirabel stof en aan respirabel kristallijn kwartsstof nogmaals bepaald:

14. Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex

15. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

16. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

De getallen achter de merknamen van de haakse slijpers (situatie 14 en 16) hebben betrekking op de diameter van de slijpschijven (230 mm). Voor de afzuiging is gekozen voor de Nilfisk Alto in verband met de hanteerbaarheid. Bij de BSB Biedron zaagtafel was het koppelstuk tussen de afvoerslangen nog aangepast ten opzichte van de metingen in oktober 2010.

Foto's van de bovengenoemde combinaties van apparatuur en stofbeheersmaatregel zijn weergegeven bij de beschrijving voor april en oktober 2010.

2.2 Opzet metingen en meetmethode

In verband met de te verwachten fluctuatie in blootstelling, zoals bepaald in de oriëntatiefase, zijn op basis van NEN-EN 689:1995 ('Werkplekatmosfeer - Leidraad voor de beoordeling van de blootstelling bij inademing van chemische stoffen voor de vergelijking met de grenswaarden en de meetstrategie') per blootstellings situatie zes metingen verricht. Metingen vonden plaats in de ademzone. Bij de metingen 2 en 4 in april 2010 vonden ook stationaire metingen benedenwinds op circa 1 en 4 meter vanaf de onderzijde van het oefendak plaats.

Foto's van de meetopstellingen zijn hieronder weergegeven.

De metingen zijn uitgevoerd gedurende de tijd dat er sprake was van blootstelling aan stof. Voor elke meetperiode was dit circa 5 minuten. Na het stoppen van het slijpen nam de concentratie steeds snel af tot het achtergrondniveau. Voor het controleren van de afname van de concentratie stof in de lucht is gebruik gemaakt van een continue stofmonitor (PPM Enterprises Inc. Type HAM 1055).

De meetmethode voor het onderzoek is gelijk aan de methode zoals die is toegepast voor validatie van de Stoffenmanager Bouwnijverheid (Arbouw, Validatie Stoffenmanager Bouwnijverheid, januari 2010). Voor de metingen wordt gebruik gemaakt van een monsternemingspomp. De pomp is door middel van een aanzuigleiding verbonden met een monsternemingskop (cycloon ter afscheiding van respirabel stof) die in de ademzone is bevestigd. In de monsternemingskop is een filter (mixed cellulose ester) aangebracht. In verband met de korte monsternemingsduur wordt gebruik gemaakt van een monsternemingspomp met bijbehorende cycloon waarmee voldoende lucht kan worden bemonsterd om te kunnen toetsen aan de grenswaarden voor kristallijn kwarts. Hiervoor wordt een Hofschreuder-Vrins cycloon met bijbehorende pomp toegepast (monsterneming met 60 l/min).

Na monsterneming wordt het filter onderzocht op afgevangen respirabel stof en vervolgens op kristallijn kwarts. Bepaling van de bemonsterde hoeveelheid respirabel stof vindt plaats volgens MDHS 14/3 (gravimetrie). Bepaling van kristallijn kwarts in dit stof vindt plaats op basis van NIOSH 7602 (met infraroodspectroscopie). De bepalingsgrenzen voor analyse zijn voor respirabel stof 50 µg per filter en voor kristallijn kwarts 1 µg per filter.

Voor onderlinge vergelijking van de resultaten is daarnaast voor elke situatie de breedte van de zaagsnede opgemeten. Ook is het vochtgehalte van de dakpannen bepaald. Dit is gemeten met een EXTECH MO280.

2.3 Uitvoering werkzaamheden

April 2010

Voor het zagen is zoveel mogelijk de gebruikelijke praktijksituatie en –methodiek toegepast.

Het onderzoek is deels uitgevoerd op een oefendak, dat wordt gebruikt voor training van dakdekkers. De pannen zijn gelegd in een kilgoot, waarbij keramische dakpannen over een totale lengte van circa 5,6 meter zijn geslepen, in totaal steeds 15 pannen per meetperiode. Na elke meetperiode zijn de verzaagde dakpannen opgeschoven en de losse stukken verwijderd, zodat bij elke meetperiode over dezelfde lengte dakpannen zijn verzaagd. Met de zaagtafels is gezaagd over een lengte van circa 40 cm per dakpan, in totaal steeds 15 pannen per meetperiode.

Bij elkaar behorende blootstellingsituaties (situatie 1 en 2, en 3 en 4) zijn op dezelfde dag onderzocht, zodat de weersomstandigheden zo min mogelijk van invloed konden zijn op het effect van de beheersmaatregel. De verdeling over de meetdagen was als volgt:

- Situatie 1 en 2 op 19 april 2010.
- Situatie 3 en 4 op 20 april 2010.
- Situatie 5, 6 en 7 op 21 april 2010.

Elke dag werd steeds begonnen met de schoonste methode (1 voor 2 en 3 voor 4) om eventuele opbouw van stof te beperken.

Tussen de verschillende meetperioden is steeds een nieuwe overall aangetrokken of is het op de kleding terechtgekomen stof met perslucht er af geblazen, zodat per meetperiode steeds met een schone overall werd gestart. De kleding was daarmee geen mogelijke bron van stof.

Indien er op de onderzoeksdagen sprake was van neerslag, is er gewacht tot het weer droog was. De dakpannen die door de regen nat waren geworden, zijn voor de metingen vervangen door droge dakpannen.

De dakdekker die belast was met het zagen van de dakpannen droeg ademhalingsbescherming.

Oktober 2010

Het onderzoek is uitgevoerd onder en aan de rand van een overkapping, (opening richting het oosten), zodat de werkzaamheden voortgang konden vinden bij regenval. Verder is zoveel mogelijk de gebruikelijke praktijksituatie en –methodiek toegepast, zoals ook hierboven voor de metingen in april 2010 is beschreven.

Bij het zagen van leien is steeds gedurende 5 minuten gezaagd (bij de 5^e meting 2,5 minuten in verband met breuk van de zaag). In de verschillende meetperioden zijn hierbij een verschillend aantal leien over de lengte doorgezaagd. Bij de 5 meetperioden was dit respectievelijk 25, 30, 30, 19 en 9 keer.

De pannen zijn weer gezaagd over een lengte van circa 40 cm per dakpan, in totaal steeds 15 pannen per meetperiode. Na elke meetperiode zijn de verzaagde dakpannen opgeschoven en de losse stukken verwijderd, zodat bij elke meetperiode over dezelfde lengte dakpannen zijn verzaagd.

Tussen de verschillende meetperioden is het op de kleding terechtgekomen stof met perslucht er af geblazen, zodat per meetperiode steeds met een schone overall werd gestart. De kleding was daarmee geen mogelijke bron van stof.

De dakdekker die belast was met het zagen van de dakpannen droeg ademhalingsbescherming.

Maart 2011

De metingen zijn uitgevoerd in dezelfde situatie als die in april 2010.

De pannen zijn gelegd in een vergelijkbare kilgoot als bij de metingen in april 2010, waarbij keramische dakpannen over een totale lengte van circa 5,6 meter zijn geslepen, in totaal steeds 15 pannen per meetperiode. Met de zaagtafels is gezaagd over een lengte van circa 40 cm per dakpan.

Tussen de verschillende meetperioden is het op de kleding terechtgekomen stof met perslucht er afgeblazen, zodat per meetperiode steeds met een schone overall werd gestart. De kleding was daarmee geen mogelijke bron van stof.

De dakdekker die belast was met het zagen van de dakpannen droeg ademhalingsbescherming.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk wordt per situatie een beschrijving gegeven. Voor een overzicht van de weersomstandigheden wordt verwezen naar bijlage 1.

April 2010

Situatie 1 en 2

Haakse slijper Metabo 230 WX-24 Quick met en zonder Dustcontrol DC-2800. De metingen bij de situaties 1 en 2 zijn uitgevoerd op 19 april 2010. Begonnen is met situatie 1 (met stofafzuiging). Bij deze haakse slijper is de afzuiging gemonteerd aan de beschermkap.

Na elke meetperiode heeft de dakdekker schone werkkleding (Tyvek-overall) aangetrokken.

De weersomstandigheden op deze dag waren gunstig: droog weer, met een matige wind.

Situatie 3 en 4

Haakse slijper Metabo 150 WE-14 Quick met en zonder Dustcontrol DC-2800. De metingen bij de situaties 3 en 4 zijn uitgevoerd op 20 april 2010. Begonnen is met situatie 3 (met stofafzuiging). Bij deze haakse slijper is de afzuiging eveneens gemonteerd aan de beschermkap.

Bij situatie 3 heeft de dakdekker na elke 2^e meetperiode schone werkkleding (Tyvek-overall) aangetrokken. Tussen de andere metingen is de kleding schoon geblazen. Dit laatste is ook het geval geweest bij situatie 4.

Op deze dag was het droog, met een matige wind met nu en dan harde vlagen. Af en toe viel er lichte neerslag.

Situatie 5

Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex.

De metingen bij situatie 5 zijn uitgevoerd op 21 april 2010. Op de beschermkap van de Makita is hierbij een koelwateraansluiting gemonteerd. Het koelwater wordt vanuit een jerrycan naar de slijpschijf van de haakse slijper gepompt. De kraan voor de watertoevoer was hierbij vrijwel volledig opgedraaid.

Bij situatie 5 droeg de dakdekker normale werkkleding die na elke meetperiode werd schoon geblazen.

Bij het onderzoek naar deze situatie stond er een matige wind en was er af en toe lichte neerslag.

Situatie 6

Stationaire natzager Freund.

De metingen bij situatie 6 zijn uitgevoerd op 21 april 2010. De Freund natzager is een zaagtafel, waarbij de slijpschijf door een waterbad heen draait.

Bij situatie 6 droeg de dakdekker normale werkkleding die na elke meetperiode werd schoon geblazen.

In verband met het regenachtige weer is de opstelling naar binnen verplaatst, waarbij de roldeur deels was geopend. Bij deze situatie zijn er ter plekke 15 dakpannen diagonaal doorgeslepen.

Situatie 7

Stationaire zager Husqvarna met Dustcontrol DC-2800.

Ook de metingen bij situatie 7 zijn uitgevoerd op 21 april 2010. De Husqvarna is een zaagtafel, waar afzuiging van onder de tafel bij de slijpschijf plaatsvindt.

Bij situatie 7 droeg de dakdekker eveneens normale werkkleding die na elke meetperiode werd schoon geblazen.

In verband met het regenachtige weer is de opstelling en de meting naar binnen verplaatst, waarbij de roldeur deels was geopend. Bij deze situatie zijn 15 dakpannen diagonaal doorgeslepen.

Oktober 2010

Alle metingen in oktober 2010 zijn uitgevoerd in een aan één zijde open hal, waarbij aan de rand van de open zijde een werkplek was gecreëerd waar alle werkzaamheden zijn verricht. De weersituatie zal hier beperkt van invloed zijn geweest op de meetresultaten.

Situatie 8

Zagen van leien.

Decoupeerzaag zonder afzuiging, met een leizaagje van Rathscheck.

De metingen bij situatie 8 zijn uitgevoerd op 5 oktober 2010.

De metingen zijn steeds uitgevoerd gedurende een periode van circa vijf minuten, waarbij steeds bij elke lei over de hele lengte van 30 cm is gezaagd. Voor elke meting zijn in totaal 20 à 30 leien gezaagd.

Op deze dag was het droog, rustig weer.

De medewerker droeg ademhalingsbescherming.

Situatie 9

Hakken van leien.

De metingen bij situatie 9 zijn uitgevoerd op 6 oktober 2010.

Het hakken van de leien vond steeds circa vijf minuten plaats, waarbij per meting circa 40 leien werden gehakt over een breedte van 1 cm per dakpan.

Bij het onderzoek naar deze situatie stond er een lichte wind en was er af toe lichte neerslag.

De medewerker droeg hierbij geen speciale werkkleding en geen ademhalingsbescherming.

Situatie 10 en 11

BSB Biedron zaagtafel met Dustcontrol DE-3800 of Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC.

De metingen bij beide situaties zijn uitgevoerd op 6 oktober 2010. Bij beide situaties vond afzuiging plaats, zowel aan de boven als onderzijde van de zaagtafel.

Ook in deze situatie stond er een lichte wind en was er af toe lichte neerslag.

De dakdekker droeg zijn eigen werkkleding met een voorschoot. Na elke meting is de kleding schoon geblazen met perslucht.

Situatie 12 en 13

Haakse slijper Metabo 230 met Dustcontrol DE- 3800 of Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC.

De metingen bij beide situaties zijn uitgevoerd op 7 oktober 2010. Bij beide situaties is de afzuiging gemonteerd aan de haakse slijper.

Op deze dag was het droog, rustig weer.

De dakdekker droeg zijn eigen werkkleding met een voorschoot. Na elke meting is de kleding schoon geblazen met perslucht.

Maart 2011

De metingen zijn uitgevoerd op 23 maart 2011. Op deze dag was het rustig, droog weer.

De dakdekker droeg normale werkkleding die na elke meetperiode werd schoon geblazen met perslucht.

Situatie 14

Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex.

Op de beschermkap van de Makita is hierbij een wateraansluiting gemonteerd. Het water wordt vanuit een jerrycan naar de slijpschijf van de haakse slijper gepompt. De kraan voor de watertoevoer was hierbij tot ongeveer halverwege opgedraaid.

Situatie 15

BSB Biedron zaagtafel met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC.

Afzuiging vond plaats, zowel aan de boven als onderzijde van de zaagtafel. Ten opzichte van situatie 10 en 11 was een koppelstuk met een geleidelijker verloop toegepast op het punt waar de boven- en onderafzuiging samenkomen.

Situatie 16

Haakse slijper Metabo 230 Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC.

De afzuiging was gemonteerd aan de haakse slijper.

4 RESULTATEN

April 2010

De gemeten breedte van de zaagsneden zijn per situatie het volgende:

- Situatie 1 en 2, Metabo 230 met en zonder DC 2800: 3,3 mm.
- Situatie 3 en 4, Metabo 150 met en zonder DC 2800: 3,5 mm.
- Situatie 5, Makita 230 met Montolit Aquaflex: 3,3 mm.
- Situatie 6, natzager Freund: 3,5 mm.
- Situatie 7, zaagtafel met DC 2800: 3,5 mm.

Het vochtgehalte van de dakpannen bedroeg circa 2 %.

De resultaten van de luchtmetingen worden in onderstaande tabellen per situatie, zoals beschreven in hoofdstuk 2 en 3, weergegeven. De weergegeven concentraties betreffen het gemiddelde over de meetduur. De resultaten van de metingen naar respirabel stof worden weergegeven in tabel 4.1. De resultaten voor kwarts worden gegeven in tabel 4.2. De blancowaarden lagen beneden de detectiegrens. Voor een volledig overzicht van de meetgegevens wordt verwezen naar bijlage 2.

Tabel 4.1 Concentratie respirabel stof tijdens het zagen [mg/m³]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
1	PAS	9,13	4,54	14,9	9,65	14,1	13,3
2	PAS	20,5	17,0	19,7	19,1	13,0	11,7
	1 meter	3,26	3,96	1,29	< 0,21	2,67	3,21
	3 meter	0,67	4,92	0,60	< 0,13	2,15	3,59
3	PAS	8,53	13,1	8,24	11,6	14,1	11,1
4	PAS	44,8	53,2	65,7	33,2	31,2	41,0
	1 meter	0,61	< 0,23	6,68	6,34	8,36	8,35
	3 meter	0,20	0,53	2,48	3,85	3,82	4,73
5	PAS	3,71	2,96	4,31	3,25	5,78	6,10
6	PAS	6,41	4,14	5,84	4,84	6,57	6,32
7	PAS	22,3	34,6	61,0	16,5	20,2	34,2

Tabel 4.2 Concentratie respirabel kwarts tijdens het zagen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
1	PAS	1780	933	2740	1880	3090	2370
2	PAS	3310	3220	3650	4100	2130	2090
	1 meter	506	384	583	39,8	230	225
	3 meter	270	272	313	12,6	55,1	106
3	PAS	1280	1980	805	1730	2150	1690
4	PAS	7910	9730	12000	5700	5640	7790
	1 meter	12,8	< 4,69	878	901	892	1140
	3 meter	6,14	4,38	267	372	503	524
5	PAS	162	186	204	268	339	287
6	PAS	585	491	396	665	1050	903
7	PAS	4060	6170	11000	3040	3730	6620

Oktober 2010

De gemeten breedte van de zaagsneden zijn per situatie het volgende:

- Situatie 8, decoupeerzaag: 1,85 mm.
- Situatie 10 en 11, zaagtafel Biedron met DE 3800 en met Alto: 3,70 mm.
- Situatie 12 en 13, Metabo 230 met DE 3800 en met Alto: 3,35 mm.

Het vochtgehalte van de dakpannen bedroeg circa 2 %.

De resultaten van de luchtmetingen worden in onderstaande tabellen per situatie, zoals beschreven in hoofdstuk 2 en 3, weergegeven. De weergegeven concentraties betreffen het gemiddelde over de meetduur. De resultaten van de metingen naar respirabel stof worden weergegeven in tabel 4.3. De resultaten voor kwarts worden gegeven in tabel 4.4. De blancowaarden lagen beneden de detectiegrens. Voor een volledig overzicht van de meetgegevens wordt verwezen naar bijlage 2.

Tabel 4.3 Concentratie respirabel stof tijdens het zagen [mg/m³]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
8	PAS	2,85	4,13	7,23	5,78	11,56	*
9	PAS	< 0,3	1,20	3,02	6,39	4,11	1,69
10	PAS	5,41	7,37	14,7	12,0	15,0	6,89
11	PAS	19,7	15,1	21,5	15,4	26,5	32,2
12	PAS	25,9	20,7	15,5	18,0	16,5	24,4
13	PAS	28,2	41,8	38,5	21,4	16,1	33,9

* Meting is vervallen, vanwege breuk van zaag

Tabel 4.4 Concentratie respirabel kwarts tijdens het zagen [µg/m³]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
8	PAS	689	254	412	482	234	*
9	PAS	67,3	66,4	41,9	18,3	35,3	43,6
10	PAS	675	1150	1730	2200	1640	983
11	PAS	4940	3440	4950	3620	6140	6890
12	PAS	5310	3950	3280	3740	4580	4920
13	PAS	5530	8570	7620	4980	3710	7030

* Meting is vervallen, vanwege breuk van zaag

Maart 2011

De gemeten breedte van de zaagsneden zijn per situatie het volgende:

- Situatie 14, haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex: 3,6 mm.
- Situatie 15, BSB Biedron zaagtafel met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC: 3,5 mm.
- Situatie 16, haakse slijper Metabo 230 Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC: 3,4 mm.

Het vochtgehalte van de dakpannen bedroeg circa 2 %.

De resultaten van de luchtmetingen worden in onderstaande tabellen per situatie, zoals beschreven in hoofdstuk 2 en 3, weergegeven. De weergegeven concentraties betreffen het gemiddelde over de meetduur. De resultaten van de metingen naar respirabel stof worden weergegeven in tabel 4.5. De resultaten voor kwarts worden gegeven in tabel 4.6. De blancowaarden lagen beneden de detectiegrens. Voor een volledig overzicht van de meetgegevens wordt verwezen naar bijlage 2.

Tabel 4.5 Concentratie respirabel stof tijdens het zagen [mg/m³]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
14	PAS	6,69	4,68	8,12	6,94	11,3	6,60
15	PAS	5,48	3,91	10,6	8,38	6,42	10,3
16	PAS	39,0	28,0	34,9	28,2	37,9	25,2

Tabel 4.6 Concentratie respirabel kwarts tijdens het zagen [µg/m³]

Situatie	Locatie	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Meting 6
14	PAS	1240	755	1140	341	723	589
15	PAS	60,1	81,3	180	22,5	197	288
16	PAS	6830	6760	7640	4590	5810	5870

5 INTERPRETATIE MEETRESULTATEN

5.1 Representativiteit werksituatie

In het onderzoek is de gebruikelijke praktijksituatie en –methodiek zoveel mogelijk toegepast of nagebootst. Ten aanzien van de gemeten waarden dient wel opgemerkt te worden dat er variaties kunnen optreden ten gevolge van variaties in de weersomstandigheden, uitvoering van de werkzaamheden, en dergelijke. Op andere momenten en meetdagen kunnen dan ook duidelijke afwijkende waarden worden gemeten.

Omdat de verschillende situaties niet onder dezelfde weersomstandigheden zijn uitgevoerd, kan dit ook (deels) verantwoordelijk zijn voor verschillen in blootstelling.

Ook is het van belang te vermelden dat door de omvang van de meetkop het aanzuigpunt zich circa 20 centimeter onder het niveau van de mond/neus bevond. De lucht werd daardoor dichterbij de bron bemonsterd. Mogelijk dat hierdoor een hogere blootstelling wordt vastgesteld. Overigens geldt dit voor alle metingen, zodat de verschillende situaties onderling wel vergelijkbaar zijn. Ook is het zo dat de meetpositie binnen de definitie van de ademzone² valt.

5.2 Toetsingskader

Voor de beoordeling van de gezondheidsrisico's worden de gemeten concentraties vergeleken met geldende grenswaarden. Per 1 januari 2007 is de grenswaardensystematiek gewijzigd. In Nederland zijn nu nog voor een beperkt aantal stoffen wettelijke grenswaarden beschikbaar (*publieke grenswaarden*). Voor overige stoffen dienen door bedrijven of branches *private grenswaarden* te worden vastgesteld en te worden vastgelegd in arbocatalogi. De Arbeidsinspectie zal deze private grenswaarden toetsen.

De luchtgrenswaarde (publieke of private grenswaarde) is de gemiddelde concentratie gedurende de referentieperiode (8 uur, 15 minuten of plafondwaarde) van een enkelvoudige stof of een mengsel met een vaste samenstelling die het risico op gezondheidsschade doeltreffend beheerst, voor zover bekend met de huidige stand van de wetenschap, ook indien de blootstelling wordt herhaald gedurende een heel arbeidsleven.

Deze definitie geldt niet voor stoffen met een verondersteld drempelloos effect zoals bepaalde genotoxische carcinogenen en sensibiliserende stoffen.

² Ademzone: het gebied binnen een halve bol met een straal van 300 mm frontaal voor het aangezicht en gemeten vanaf het midden van een lijn die de oren verbindt [NEN-EN 1540: 1998]

Door Tauw wordt, indien er geen publieke of private grenswaarde beschikbaar is, in voorkomende gevallen de in 2006 geldende bestuurlijke grenswaarde (maximale aanvaarde concentratie of MAC-waarde), een buitenlandse grenswaarde of eventueel een interne bedrijfsnorm toegepast. Indien nodig wordt een indicatieve afgeleide waarde gebruikt.

In tabel 5.1 zijn de relevante grenswaarden opgenomen.

Tabel 5.1 Grenswaarden respirabel stof en kwarts

Component	Grenswaarde TGG	Grenswaarde TGG	Opmerking
	8 uur	15 minuten	
Respirabel stof	5 mg/m ³	10 mg/m ³	Oude MAC-waarde, 2006
Respirabel kwarts	75 µg/m ³	150 µg/m ³	Wettelijke grenswaarde, 2010

5.3 Beoordeling chemische stoffen volgens NEN 689

Met behulp van het softwareprogramma IH-stat zijn de meetresultaten statistisch bewerkt om een uitspraak te kunnen doen over de kans op overschrijding van de grens- of richtwaarde voor een functie of werkzaamheid.

In annex D van NEN-EN 689: 1995 ('Leidraad voor de beoordeling van de blootstelling bij inademing van chemische stoffen voor de vergelijking met de grenswaarden en de meetstrategie') is een criterium opgenomen waarmee men op basis van een reeks van meetresultaten voor een bepaalde functie de overschrijding van de blootstelling aan chemische stoffen kan beoordelen. De waarschijnlijkheid van overschrijding wordt als percentage uitgedrukt. De beoordeling is als volgt:

- Groene situatie; de waarschijnlijkheid op overschrijding is kleiner dan 0,1 %. De blootstelling is veel lager dan de grenswaarde waardoor aanvullende metingen niet noodzakelijk zijn. Indien zich wijzigingen voordoen in de werksituatie is een nader onderzoek in een later stadium wenselijk.
- Oranje situatie; de waarschijnlijkheid op overschrijding ligt tussen 0,1 en 5 %. De blootstelling lijkt beneden de grenswaarde te liggen, maar dit moet worden vastgesteld met periodieke metingen
- Rode situatie; de waarschijnlijkheid op overschrijding is groter dan 5 %. Er is sprake van overschrijding van de grenswaarde. Geschikte maatregelen moeten worden genomen om de blootstelling terug te dringen. Na toepassing van deze maatregelen moet een nieuw onderzoek worden uitgevoerd.

5.4 Toetsing van de meetresultaten

April 2010

In de tabellen 5.2 en 5.3 zijn de stof- en kwartsstofconcentraties weergegeven, omgerekend naar een tijdgemiddelde concentratie over 15 minuten, onder de aanname dat na het zagen er geen blootstelling meer was. Daarnaast is het geometrische gemiddelde, de geometrische standaarddeviatie en de kans op overschrijding van de grenswaarde (kans > GW) berekend op basis van de grenswaarde als tijdgewogen gemiddelde over 15 minuten.

Tabel 5.2 Berekende concentratie stof TGG 15 minuten [mg/m³]

Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
1	PAS	2,79	1,42	4,54	3,23	3,92	4,13	3,13	1,53	0,32 %
2	PAS	6,97	5,87	7,45	6,68	3,79	4,08	5,62	1,33	2,28 %
	1 meter	1,11	1,36	0,49	< 0,07	0,78	1,12	0,54	3,78	1,42 % *
	4 meter	0,23	1,70	0,23	< 0,04	0,63	1,25	0,34	5,01	1,76 %
3	PAS	3,41	4,36	2,45	4,11	7,71	4,04	4,09	1,45	0,85 %
4	PAS	14,7	16,0	23,5	11,6	10,3	14,4	14,5	1,33	90,5 %
	1 meter	0,20	< 0,07	2,39	2,22	2,75	2,92	0,84	6,09	8,5 % *
	4 meter	0,07	0,16	0,89	1,35	1,26	1,66	0,55	3,75	1,4 %
5	PAS	0,97	0,82	1,30	0,89	1,64	1,75	1,18	1,38	< 0,1 %
6	PAS	1,55	1,01	1,29	0,89	1,47	1,83	1,30	1,31	< 0,1 %
7	PAS	8,41	13,1	15,5	4,61	5,15	9,95	8,60	1,63	37,9 %

*Geen lognormale verdeling: weergegeven kans op overschrijding is indicatief

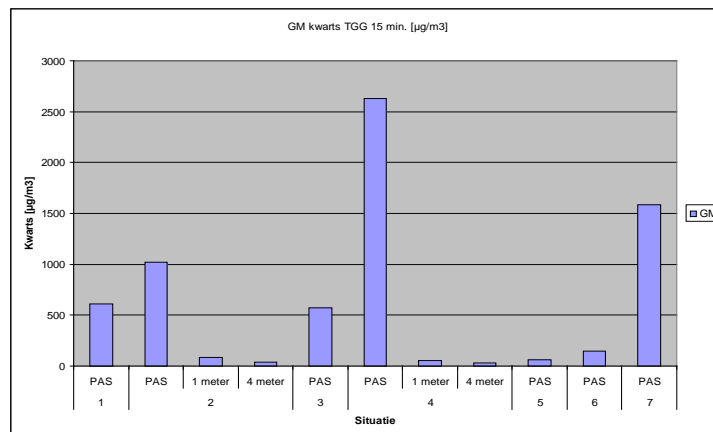
Tabel 5.3 Berekende concentratie kwarts TGG 15 minuten [µg/m³]

Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
1	PAS	545	292	837	628	861	738	613	1,50	99,97 %
2	PAS	1130	1110	1380	1430	619	730	1.018	1,41	100 %
	1 meter	172	132	220	13,9	67,0	78,5	84,5	2,70	28,2 %
	4 meter	91,7	93,4	118	4,41	16,1	37,2	37,2	3,61	13,9 %
3	PAS	512	658	240	611	1170	617	573	1,67	99,56 %
4	PAS	2590	2930	4310	1990	1860	2730	2629	1,35	100 %
	1 meter	4,22	< 1,41	314	315	293	399	56,9	16	36,3 % *
	4 meter	2,01	1,32	95,8	130	165	183	31,6	10	25 %
5	PAS	42,3	51,7	61,9	73,7	96,3	82,4	65,5	1,35	0,33 %
6	PAS	142	120	87,8	122	234	262	149	1,5	49,7 %
7	PAS	1530	2340	2850	851	949	1930	1585	1,6	100 %

*Geen lognormale verdeling: weergegeven kans op overschrijding is indicatief

Hieronder is in figuur 5.1 het geometrisch gemiddelde (GM) van de blootstelling aan respirabel kwartsstof ook grafisch weergegeven, met nogmaals de omschrijving van de verschillende situaties:

1. Haakse slijper Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800
2. Haakse slijper Metabo 230 WX-24 Quick zonder afzuiging
3. Haakse slijper Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800
4. Haakse slijper Metabo 150 WE-14 Quick zonder afzuiging
5. Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex
6. Stationaire natzager Elektromontolit / Freund
7. Stationaire zager Husqvarna TS 330D met Dustcontrol DC-2800

Figuur 5.1 Geometrisch gemiddelde (GM) voor blootstelling aan respirabel kwartsstof afhankelijk van bewerking en beheersmaatregel; april 2010

Oktober 2010

In de tabellen 5.4 en 5.5 zijn de stof- en kwartsstofconcentraties weergegeven, omgerekend naar een tijdgemiddelde concentratie over 15 minuten, onder de aanname dat na het zagen er geen blootstelling meer was. Daarnaast is het geometrische gemiddelde, de geometrische standaarddeviatie en de kans op overschrijding van de grenswaarde (kans >GW) berekend op basis van de grenswaarde als tijdgewogen gemiddelde over 15 minuten.

Tabel 5.4 Berekende concentratie stof TGG 15 minuten [mg/m³]

Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
8	PAS	0,95	1,40	2,45	1,98	1,93	*	1,65	1,44	< 0,1%
9	PAS	< 0,10	0,43	1,03	2,14	1,42	0,60	0,59	3,08	1,69 %
10	PAS	2,41	2,67	5,63	5,08	5,32	2,09	3,56	1,57	1,11 %
11	PAS	5,88	4,89	6,78	3,98	8,52	9,85	6,34	1,40	9,00 %
12	PAS	10,5	7,28	5,61	5,65	3,80	6,28	6,22	1,40	7,72 %
13	PAS	7,46	10,0	9,12	4,42	3,12	8,20	6,53	1,59	17,7 %

* Meting is vervallen, vanwege breuk van zaag

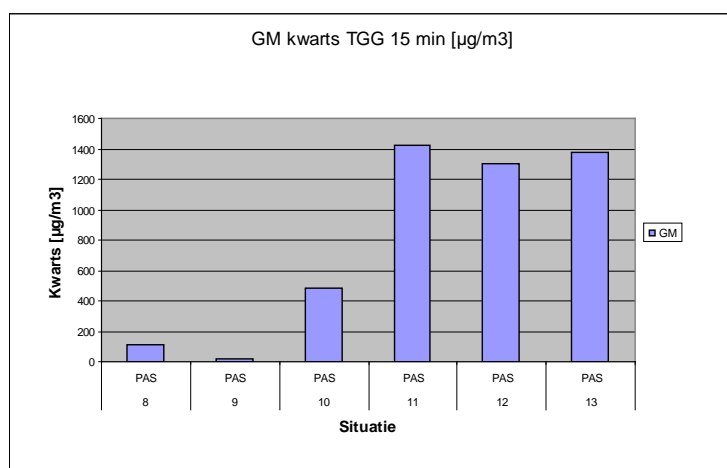
Tabel 5.5 Berekende concentratie kwarts TGG 15 minuten [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
8	PAS	230	86,3	140	165	39,1	*	112	1,99	33,7 %
9	PAS	23,3	23,6	14,3	6,12	12,2	15,4	14,4	1,65	< 0,1 %
10	PAS	300	416	664	932	581	298	487	1,58	99,5 %
11	PAS	1480	1120	1560	934	1980	2100	1468	1,37	100 %
12	PAS	2160	1390	1190	1180	1050	1270	1334	1,29	100 %
13	PAS	1460	2060	1800	1030	716	1700	1377	1,49	100 %

* Meting is vervallen, vanwege breuk van zaag

In figuur 5.2 is het geometrisch gemiddelde (GM) van de blootstelling aan respirabel kwartsstof ook grafisch weergegeven, met nogmaals de omschrijving van de verschillende situaties:

8. Zagen van leien met decoupeerzaag zonder afzuiging
9. Hakken van leien
10. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800
11. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC
12. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800
13. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

Figuur 5.2 Geometrisch gemiddelde (GM) voor blootstelling aan respirabel kwartsstof afhankelijk van bewerking en beheersmaatregel; oktober 2010

Maart 2011

In de tabellen 5.6 en 5.7 zijn de stof- en kwartsstofconcentraties weergegeven, omgerekend naar een tijdgemiddelde concentratie over 15 minuten, onder de aanname dat na het zagen er geen blootstelling meer was. Daarnaast is het geometrische gemiddelde, de geometrische standaarddeviatie en de kans op overschrijding van de grenswaarde (kans >GW) berekend op basis van de grenswaarde als tijdgewogen gemiddelde over 15 minuten.

Tabel 5.6 Berekende concentratie stof TGG 15 minuten [mg/m³]

Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
14	PAS	1,80	1,33	2,81	2,17	3,41	2,16	2,18	1,39	< 0,1 %
15	PAS	2,54	1,78	3,99	2,53	2,44	3,89	2,75	1,36	< 0,1 %
16	PAS	18,5	14,0	14,0	12,0	15,7	9,49	13,7	1,26	91,4 %

Tabel 5.7 Berekende concentratie kwarts TGG 15 minuten [µg/m³]

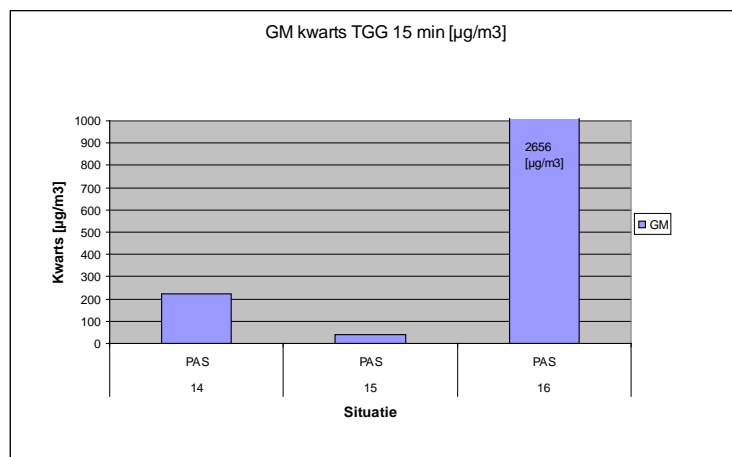
Situatie	Locatie	1	2	3	4	5	6	GM	GSD	Kans > GW
14	PAS	334	215	394	106	218	193	224	1,58	80,8 %
15	PAS	27,9	37,0	68,0	6,81	74,8	109	39,7	2,70	9,0 %
16	PAS	3240	3390	3070	1960	2410	2210	2656	1,25	100 %

In figuur 5.3 is het geometrisch gemiddelde (GM) van de blootstelling aan respirabel kwartsstof ook grafisch weergegeven, met nogmaals de omschrijving van de verschillende situaties:

14. Haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex

15. Zagen van keramische dakpannen met zaagtafel BSB Biedron met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

16. Zagen van keramische dakpannen met Metabo 230 met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC

Figuur 5.3 Geometrisch gemiddelde (GM) voor blootstelling aan respirabel kwartsstof afhankelijk van bewerking en beheersmaatregel; maart 2011

5.5 Bespreking en meetresultaten

Hieronder zijn een aantal aspecten besproken die van belang zijn bij het op de juiste wijze interpreteren van de meetresultaten:

- De metingen zijn uitgevoerd op de grond (ook de dakopstelling bevond zich op grondniveau). In de praktijk wordt op hoogte gewerkt waar een hogere windsnelheid zal heersen, met meer verspreiding, en waar er daardoor naar verwachting een lagere blootstelling heerst.
- In april 2010 zijn de metingen in hoofdzaak buiten uitgevoerd (zagen met zaagtafels op 3e meetdag is binnen), in oktober 2010 alles onder een overkapping, en in maart 2011 alles buiten. Naar verwachting zullen de metingen binnen (ook onder een overkapping) een hogere blootstelling opleveren.
- In verband met de korte duur van de metingen en het benodigde bemonsterde volume was een hoge flow en dus een grote meetkop nodig. Door de lengte van de meetkop en het feit dat deze aan de schouder moet worden bevestigd, is de afstand tot de mond circa 20 cm. Dit voldoet overigens aan de definitie voor het meten in de ademzone.
- Een aantal keren is de stofconcentratie op 4 meter afstand van het werk hoger geweest dan op 1 meter. Hier is geen duidelijke verklaring voor. Mogelijk dat bij een incidentele meting door luchtwervelingen de concentratie op 4 m afstand toch hoger wordt dan op 1 m. Mede daarom zijn er 6 metingen verricht. Het geometrisch gemiddelde van de meetreeksen is overigens op 4 m afstand wel steeds lager geweest.

- In april 2010 was er op dag 2 duidelijk sprake van een grotere windkracht. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid de verklaring zijn voor de sterkere afname van de concentratie met de afstand (dag 1: 9,6 % en 8 % op 1 meter en 6,0 % en 3,6 % op 4 meter, dag 2: 6,0 % en 2,0 % op 1 m en 3,8 % en 1,2 % op 4 m), Wel is het zo dat op dag 1 de wind NNO was, waardoor de metingen op 1 m en 4 m afstand zijn uitgevoerd aan de andere zijde van het dak als waar het zagen plaats vond. Op dag 2 was er een westelijke wind, waardoor de metingen op 1 m en 4 m afstand aan dezelfde zijde van het dak zijn uitgevoerd als waar het zagen plaatsvond (zie de foto in § 2.2 voor de situatie op dag 1). Op basis hiervan zou je wellicht weer mogen verwachten dat de concentraties op dag 2 hoger zouden kunnen zijn. Dit is echter niet vastgesteld. Hoe de wervelingen zijn achter het dak is lastig te voorspellen. Dit hangt ook af van de positie van de dakdekker op het dak. Het effect van de diameter van de slijpschijf speelt ook een rol in de blootstelling.
- Een aantal beheersmaatregelen is in verschillende perioden onderzocht. In tabel 5.8 zijn vergelijkbare situaties twee aan twee naast elkaar gezet.

Tabel 5.8 Vergelijking bijbehorende situaties

Situatie	Maatregel	Locatie	Meetperiode	GM	GSD	% > GW	Opmerking
5	Montolit Aquaflex	Nieuwleusen	April '10	65,5	1,35	0,33	Deels lichte neerslag; matige wind
14	Montolit Aquaflex	Nieuwleusen	Maart '11	224	1,58	80,8	Zwakke wind
11	Zaagtafel + Alto	Wanssum	Okt. '10	1468	1,40	100	Onder overkapping
15	Zaagtafel + Alto	Nieuwleusen	Maart '11	39,7	2,70	9,00	Zwakke wind
13	Metabo 230 + Alto	Wanssum	Okt. '10	1377	1,49	100	Onder overkapping
16	Metabo 230 + Alto	Nieuwleusen	Maart '11	2656	1,25	100	Zwakke wind

Uit tabel 5.8 kan worden afgeleid dat er geen volledig eenduidig beeld naar voren komt uit de meetresultaten. De verschillen tussen in principe vergelijkbare situaties waren aanzienlijk. Mogelijke verklaringen zijn:

- De blootstelling bij situatie 5 was circa driemaal zo laag ten opzichte van situatie 14, mogelijk door lichte neerslag en meer verspreiding door de wind. De kraan voor de watertoevoer was in situatie 5 verder opengedraaid dan in situatie 14. Het verschil in toegevoerd water is daarbij overigens beperkt; de vernevelaar in de kap bepaalt grotendeels het verbruik van water. Het effect op de stofreductie bij opgevoerde waterdruk is naar verwachting beperkt.
- De blootstelling bij situatie 15 was veel lager dan bij situatie 11, mogelijk deels door een betere uitvoering van het koppelstuk in de afzuigleidingen.
- De blootstelling bij situatie 13 was circa tweemaal zo laag als bij situatie 16, hier is geen verklaring voor.
- De haakse slijper is in verschillende perioden toegepast met hogere en lagere afzuigcapaciteit. In tabel 5.9 zijn de resultaten van die proeven weergegeven. De resultaten zijn verrassend: de haakse slijper met de laagste afzuigcapaciteit geeft toch een circa tweemaal zo lage blootstelling te zien. Het verschil in omstandigheden zal hier debet aan zijn.

Tabel 5.9 Vergelijking resultaten haakse slijper met verschillende capaciteiten stofzuiger

Situatie	Maatregel	Locatie	Meetperiode	GM	GSD	% > GW	Opmerking
1	Metabo 230 + DC 2800	Nieuwleusen	April '10	613	1,50	99,97	Droog weer, matige wind
12	Metabo 230 + DC 3800	Wanssum	Okt. '10	1334	1,29	100	Onder overkapping

6 CONCLUSIE

In opdracht van Arbouw, namens vereniging 'Het Hellende Dak', heeft Tauw onderzoek verricht naar de blootstelling aan respirabel kristallijn kwartstof bij het zagen van keramische dakpannen en leien. De metingen zijn uitgevoerd op 19, 20 en 21 april 2010 en op 5, 6 en 7 oktober 2010.

In het onderzoek is de gebruikelijke praktijksituatie en –methodiek zoveel mogelijk toegepast of nagebootst. Omdat de verschillende situaties niet onder dezelfde weersomstandigheden zijn uitgevoerd, kan dit ook (deels) verantwoordelijk zijn voor verschillen in blootstelling. Ook toepassing van dezelfde technieken op verschillende onderzoeksdagen leverde vaak grote verschillen in blootstelling op.

De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

April 2010

- Hoewel het effect van afzuiging duidelijk was, was er bij alle onderzochte situaties sprake van overschrijding van de grenswaarde voor respirabel kwartstof (en een te hoge kans op overschrijding).
- Voor de persoonsgebonden metingen lag alleen bij de haakse slijper met waterkoeling (situatie 6) het geometrisch gemiddelde van de blootstelling berekend als tijdgemiddelde over 15 minuten ($GM\ 65\ \mu\text{g}/\text{m}^3$) lager dan de grenswaarde ($150\ \mu\text{g}/\text{m}^3$). De kans op overschrijding van de grenswaarde was hierbij 0,33 % (oranje situatie volgens NEN-EN 689, annex D).
- Ook de metingen op enige afstand van de dakdekker (bij toepassing van haakse slijpers zonder stofafzuiging, op circa 1 en 4 m vanaf de dakrand) leverden een veel te hoge kans op overschrijding van de grenswaarde voor kwartstof op.
- De hoogste blootstelling is gemeten bij het gebruik van de 'droge' haakse slijpers en de stationaire zager. De laagste blootstelling hadden de natte bewerkingen, de haakse slijper met waterkoeling en in mindere mate de stationaire natzager.
- Van de droge haakse slijpers was de blootstelling bij het slijpen met de kleine schijf met afzuiging grofweg even hoog als met de grotere schijf. Zonder afzuiging was de blootstelling met de kleine schijf veel hoger dan met de grotere schijf. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat met een kleine schijf niet in één keer door twee opeen liggende dakpannen kan worden geslepen. Deze bewerking duurt hiermee ook iets langer. Met afzuiging wordt dit gecompenseerd door het feit dat de afzuiging zich dan dichterbij de bron bevindt.
- Bij de droge bewerkingen bedroeg de blootstelling aan kwartstof steeds circa 20 % van de blootstelling aan respirabel stof.

Oktober 2010

- Uitgezonderd bij het hakken van leien was er bij alle onderzochte situaties sprake van overschrijding van de grenswaarde voor respirabel kwartsstof (een te hoge kans op overschrijding van de grenswaarde).
- Het geometrische gemiddelde van de blootstelling berekend als tijdgemiddelde over 15 minuten bij het hakken van leisteen dakpannen bedroeg $14,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$, met een overschrijdingskans van de grenswaarde ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) van 0,1 %.
- Bij het zagen van keramische dakpannen was de blootstelling vergelijkbaar hoog (GM circa $1400 \mu\text{g}/\text{m}^3$) bij het gebruik van de BSB Biedron zaagtafel met afzuiging met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC en bij gebruik van de haakse slijper Metabo 230 met afzuiging met Dustcontrol DC 3800 of Nilfisk Alto. Bij gebruik van de BSB Biedron zaagtafel met afzuiging met Dustcontrol DC 3800 lag de blootstelling aan kwartsstof beduidend lager (GM circa $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Maart 2011

- Voor elk van de onderzochte beheersmaatregelen was de kans op overschrijding van de grenswaarde te hoog (kans op overschrijding van de grenswaarde groter dan 5 %).
- De resultaten van de metingen in maart 2011 waren niet eenduidig hoger of lager ten opzichte van de andere meetperioden.
- Zaagtafel Biedron met Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC kwam er als beste uit: het geometrische gemiddelde van de blootstelling berekend als tijdgewogen gemiddelde over 15 minuten bedroeg $39,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$, met een overschrijdingskans van de grenswaarde ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) van 9,0 %.
- De blootstelling bij toepassing van de haakse slijper met afzuiging met de Nilfisk Alto type ATTIX 50-21XC was erg hoog (GM circa $2600 \mu\text{g}/\text{m}^3$).
- De blootstelling bij toepassing van de haakse slijper Makita 230 met Montolit Aquaflex (bevochtiging op de slijpschijf) was nu ook ruim te hoog (GM $224 \mu\text{g}/\text{m}^3$), met een overschrijdingskans van de grenswaarde ($150 \mu\text{g}/\text{m}^3$) van 80 %.

Samenvattend

Van de toegepaste technieken is alleen bij het hakken van leien de blootstelling voldoende laag gebleken. Het zagen van leien met een haakse slijper zonder afzuiging gaf overschrijding van de grenswaarde te zien.

Voor het bewerken van keramische dakpannen is de dakpanknipper niet onderzocht.

Dit wordt beschouwd als een techniek waarbij de blootstelling beneden de grenswaarde ligt. Voor de wel onderzochte, overige technieken is de blootstelling steeds te hoog gebleken. De beste resultaten werden behaald met de haakse slijper met waterkoeling (in één van de twee uitgevoerde proeven, tijdens de tweede proef kon dit resultaat niet herhaald worden) en met de zaagtafel BSB Biedron. Hierbij is van belang dat er een voldoende capaciteit afzuiging wordt toegepast, met afzuigleidingen van 50 mm en geschikte koppelstukken.

Gebruik van ademhalingsbescherming bij toepassing van deze technieken blijft nodig. Wel zullen hierbij in de nabijheid werkende personen zodanig minder worden blootgesteld dat naar verwachting voldaan wordt aan de grenswaarde.

BIJLAGE 1: WEERGEGEVENS (KNMI, STATION HEINO)

Het weer op maandag 19 april 2010 te Heino

Temperatuur		Neerslag	
Gemiddelde	7.6 °C	Hoeveelheid	0 mm
Maximum	13.5 °C	Duur	0.0 uur
Minimum	2.1 °C		
Zon, bewolking & zicht		Wind	
Duur zonneshijn	11.8 uur	Gemiddelde snelheid	2.2 m/s = 2 Bft
Rel. zonneshijnduur	83 %	Maximale uurgemiddelde snelheid	4.0 m/s = 3 Bft
Gem. bedekkingsgraad	- octa's	Maximale stoot	7.0 m/s
Minimaal zicht	- km	Overheersende richting	25 ° = NNO
Relatieve luchtvochtigheid		Luchtdruk	
Gemiddelde	68 %	Gemiddelde luchtdruk	- hPa

Het weer op dinsdag 20 april 2010 te Heino

Temperatuur		Neerslag	
Gemiddelde	7.6 °C	Hoeveelheid	0.2 mm
Maximum	12.4 °C	Duur	0.5 uur
Minimum	1.9 °C		
Zon, bewolking & zicht		Wind	
Duur zonneshijn	5.3 uur	Gemiddelde snelheid	4.3 m/s = 3 Bft
Rel. zonneshijnduur	37 %	Maximale uurgemiddelde snelheid	8.0 m/s = 5 Bft
Gem. bedekkingsgraad	- octa's	Maximale stoot	15.0 m/s
Minimaal zicht	- km	Overheersende richting	272 ° = W
Relatieve luchtvochtigheid		Luchtdruk	
Gemiddelde	70 %	Gemiddelde luchtdruk	- hPa

Het weer op woensdag 21 april 2010 te Heino

Temperatuur

Gemiddelde	6.0 °C
Maximum	9.8 °C
Minimum	3.2 °C

Neerslag

Hoeveelheid	3.3 mm
Duur	1.6 uur

Zon, bewolking & zicht

Duur zonneshijn	8.5 uur
Rel. zonneshijnduur	59 %
Gem. bedekkingsgraad	- octa's
Minimaal zicht	- km

Wind

Gemiddelde snelheid	4.1 m/s = 3 Bft
Maximale uurgemiddelde snelheid	6.0 m/s = 4 Bft
Maximale stoot	12.0 m/s
Overheersende richting	295 ° = WNW

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde	67 %

Luchtdruk

Gemiddelde luchtdruk	- hPa

Het weer op dinsdag 5 oktober 2010 te Volkel

Temperatuur

Gemiddelde	16.8 °C	Normaal	12.2 °C
Maximum	20.3 °C		16.4 °C
Minimum	14.2 °C		8.0 °C

Neerslag

Hoeveelheid	0.0 mm
Duur	0.0 uur

Zon, bewolking & zicht

Duur zonneshijn	3.8 uur
Rel. zonneshijnduur	33 %
Gem. bedekkingsgraad	7 octa's
	Zwaar bewolkt
Minimaal zicht	9.0 km

Wind

Gemiddelde snelheid	3.7 m/s = 3 Bft
Maximale uurgemiddelde snelheid	5.0 m/s = 3 Bft
Maximale stoot	9.0 m/s
Overheersende richting	202 ° = ZZW

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde	83 %	86 %

Luchtdruk

Gemiddelde luchtdruk	1004.9 hPa

Het weer op woensdag 6 oktober 2010 te Volkel

Temperatuur		Normaal	Neerslag	
Gemiddelde	16.2 °C	12.2 °C	Hoeveelheid	< 0.05 mm
Maximum	19.2 °C	16.4 °C	Duur	0.0 uur
Minimum	13.2 °C	8.0 °C		
Zon, bewolking & zicht			Wind	
Duur zonneshijn	0.4 uur		Gemiddelde snelheid	3.4 m/s = 3 Bft
Rel. zonneshijnduur	4 %	-	Maximale uurgemiddelde snelheid	5.0 m/s = 3 Bft
Gem. bedekkingsgraad	8 octa's Geheel bewolkt		Maximale stoot	9.0 m/s
Minimaal zicht	3.5 km		Overheersende richting	172 ° = Z
Relatieve luchtvochtigheid			Luchtdruk	
Gemiddelde	84 %	86 %	Gemiddelde luchtdruk	1011.1 hPa

Het weer op donderdag 7 oktober 2010 te Volkel

Temperatuur		Normaal	Neerslag	
Gemiddelde	15.0 °C	12.2 °C	Hoeveelheid	< 0.05 mm
Maximum	17.9 °C	16.4 °C	Duur	0.0 uur
Minimum	11.3 °C	8.0 °C		
Zon, bewolking & zicht			Wind	
Duur zonneshijn	0.0 uur		Gemiddelde snelheid	2.7 m/s = 2 Bft
Rel. zonneshijnduur	0 %	-	Maximale uurgemiddelde snelheid	5.0 m/s = 3 Bft
Gem. bedekkingsgraad	7 octa's Zwaar bewolkt		Maximale stoot	7.0 m/s
Minimaal zicht	0.1 km		Overheersende richting	68 ° = ONO
Relatieve luchtvochtigheid			Luchtdruk	
Gemiddelde	93 %	86 %	Gemiddelde luchtdruk	1019.9 hPa

Het weer op woensdag 23 maart 2011 te Heino

Temperatuur		Normaal	Neerslag	
Gemiddelde	6.8 °C	6.6 °C	Hoeveelheid	0.0 mm
Maximum	14.5 °C	11.2 °C	Duur	0.0 uur
Minimum	1.5 °C	2.0 °C		
Zon, bewolking & zicht			Wind	
Duur zonneschijn	7.6 uur		Gemiddelde snelheid	1.3 m/s = 1 Bft
Rel. zonneschijnduur	62 %	-	Maximale uurgemiddelde snelheid	2.0 m/s = 2 Bft
Gem. bedekkingsgraad	- octa's		Maximale stoot	5.0 m/s
Minimaal zicht	- km		Overheersende richting	6 ° = N
Relatieve luchtvochtigheid			Luchtdruk	
Gemiddelde	84 %	-	Gemiddelde luchtdruk	- hPa

BIJLAGE 2: ACHTERLIGGENDE MEETGEGEVENS EN BEREKENDE LUCHTCONCENTRATIES

dag 1 19-04-10	meetlokatie	monstercode	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur		gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow
			[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]	[s]			[m3]	[l/min]
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-002	11:35:25	11:40:00	04:35	275	9,274	9,505	0,231	50
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-003	11:52:40	11:57:22	04:42	282	9,505	9,745	0,240	51
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-004	13:01:00	13:05:35	04:35	275	9,745	9,983	0,238	52
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-005	13:10:49	13:15:50	05:01	301	9,983	10,243	0,260	52
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-006	13:21:39	13:25:50	04:11	251	10,243	10,452	0,209	50
Metabo 230 WX-24 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-007	13:32:00	13:36:40	04:40	280	10,452	10,685	0,233	50
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-101	14:00:04	14:05:10	05:06	306	0,685	0,944	0,259	51
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-102				306	8,316	8,632	0,316	62
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-103				306	9,974	10,302	0,328	64
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-104	14:17:30	14:22:40	05:10	310	0,944	1,207	0,263	51
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-105				310	8,632	8,867	0,235	45
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-106				310	10,302	10,631	0,329	64
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-107	14:36:00	14:41:40	05:40	340	1,207	1,495	0,288	51
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-108				340	8,867	9,131	0,264	47
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-109				340	10,631	10,982	0,351	62
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-110	15:05:50	15:11:05	05:15	315	1,495	1,761	0,266	51
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-111				315	9,131	9,372	0,241	46
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-112				315	10,982	11,382	0,400	76
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-113	15:22:12	15:26:34	04:22	262	1,761	1,983	0,222	51
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-114				262	9,372	9,578	0,206	47
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-115				262	11,382	11,596	0,214	49
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-116	15:37:52	15:43:06	05:14	314	1,983	2,253	0,270	52
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-117				314	9,578	9,802	0,224	43
Metabo 230 WX-24 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-118				314	11,596	11,933	0,337	64

monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
	[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
st-002	412	2,11	1783,55	9,13	0,756	544,97	2,79
st-003	224	1,09	933,33	4,54	0,766	292,44	1,42
st-004	652	3,54	2739,50	14,87	0,779	837,07	4,54
st-005	488	2,51	1876,92	9,65	0,777	627,73	3,23
st-006	645	2,94	3086,12	14,07	0,749	860,69	3,92
st-007	553	3,09	2373,39	13,26	0,749	738,39	4,13
st-101	857	5,31	3308,88	20,50	0,762	1125,02	6,97
st-102	160	1,03	506,33	3,26	0,929	172,15	1,11
st-103	89	0,22	269,82	0,67	0,965	91,74	0,23
st-104	847	4,48	3220,53	17,03	0,764	1109,29	5,87
st-105	90	0,93	384,26	3,96	0,682	132,35	1,36
st-106	90	1,62	272,64	4,92	0,955	93,91	1,70
st-107	1050	5,68	3645,83	19,72	0,762	1377,31	7,45
st-108	154	0,34	583,33	1,29	0,699	220,37	0,49
st-109	110	0,21	313,39	0,60	0,929	118,39	0,23
st-110	1090	5,08	4097,74	19,10	0,760	1434,21	6,68
st-111	10	-0,05	39,83	-0,21	0,689	13,94	-0,07
st-112	5	-0,05	12,60	-0,13	1,143	4,41	-0,04
st-113	472	2,89	2126,13	13,02	0,763	618,94	3,79
st-114	47	0,55	230,10	2,67	0,708	66,98	0,78
st-115	12	0,46	55,14	2,15	0,735	16,05	0,63
st-116	565	3,16	2092,59	11,70	0,774	730,08	4,08
st-117	50	0,72	225,00	3,21	0,642	78,50	1,12
st-118	36	1,21	106,53	3,59	0,966	37,17	1,25

dag 22-04-10	meetlocatie	monstercode	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur	[s]	gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume [m3]	gemiddelde gasflow [l/min]
			[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]					
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-201	8:17:15	8:23:15	06:00	360	2,253	2,559	0,306	51
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-202	8:29:27	8:34:27	05:00	300	2,559	2,799	0,240	48
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-203	8:42:00	8:46:28	04:28	268	2,799	3,015	0,216	48
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-204	8:54:42	9:00:00	05:18	318	3,015	3,271	0,256	48
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-205	9:06:33	9:14:45	08:12	492	3,271	3,609	0,338	41
Metabo 150 WE-14 Quick met Dustcontrol DC-2800	PAS	st-206	9:19:30	9:24:58	05:28	328	3,609	3,867	0,258	47
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-301	10:11:28	10:16:23	04:55	295	3,96	4,113	0,153	31
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-302				295	9,86	10,040	0,180	37
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-303				295	2,008	2,254	0,246	50
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-304	10:25:42	10:30:13	04:31	271	4,113	4,338	0,225	50
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-305				271	10,040	10,253	0,213	47
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-306				271	2,254	2,535	0,281	62
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-307	10:40:38	10:46:00	05:22	322	4,338	4,603	0,265	49
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-308				322	10,253	10,500	0,247	46
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-309				322	2,535	2,874	0,339	63
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-310	10:57:23	11:02:38	05:15	315	4,603	4,854	0,251	48
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-311				315	10,500	10,743	0,243	46
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-312				315	2,874	3,199	0,325	62
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-313	11:12:27	11:17:23	04:56	296	4,854	5,088	0,234	47
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-314				296	10,743	10,975	0,232	47
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-315				296	3,199	3,513	0,314	64
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	PAS	st-316	11:25:35	11:30:50	05:15	315	5,088	5,328	0,240	46
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	1 m	st-317				315	10,975	11,218	0,243	46
Metabo 150 WE-14 Quick zonder Dustcontrol DC-2800	3-5 m	st-318				315	3,513	3,845	0,332	63

monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
	[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
st-201	392	2,61	1281,05	8,53	0,765	512,42	3,41
st-202	474	3,14	1975,00	13,08	0,720	658,33	4,36
st-203	174	1,78	805,56	8,24	0,725	239,88	2,45
st-204	443	2,98	1730,47	11,64	0,725	611,43	4,11
st-205	726	4,77	2147,93	14,11	0,618	1174,20	7,71
st-206	437	2,86	1693,80	11,09	0,708	617,30	4,04
st-301	1210	6,85	7908,50	44,77	0,467	2592,23	14,68
st-302	2	0,11	12,89	0,61	0,549	4,22	0,20
st-303	2	0,05	6,14	0,20	0,751	2,01	0,07
st-304	2190	11,96	9733,33	53,16	0,747	2930,81	16,01
st-305	-1	-0,05	-4,69	-0,23	0,707	-1,41	-0,07
st-306	1	0,15	4,38	0,53	0,933	1,32	0,16
st-307	3190	17,40	12037,74	65,66	0,741	4306,83	23,49
st-308	217	1,65	878,54	6,68	0,690	314,32	2,39
st-309	91	0,84	267,85	2,48	0,948	95,83	0,89
st-310	1430	8,34	5697,21	33,23	0,717	1994,02	11,63
st-311	219	1,54	901,23	6,34	0,694	315,43	2,22
st-312	121	1,25	372,31	3,85	0,929	130,31	1,35
st-313	1320	7,29	5641,03	31,15	0,711	1855,27	10,25
st-314	207	1,94	892,24	8,36	0,705	293,45	2,75
st-315	158	1,20	503,18	3,82	0,955	165,49	1,26
st-316	1870	9,85	7791,67	41,04	0,686	2727,08	14,36
st-317	277	2,03	1139,92	8,35	0,694	398,97	2,92
st-318	174	1,57	524,10	4,73	0,949	183,43	1,66

dag 3 21-04-10	meetlokatie	monstercode	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur	[s]	gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow
			[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]				[m3]	[l/min]
montolit aquaflex	PAS	st-401	9:14:55	9:18:50	03:55	235	3,914	4,159	0,245	63
montolit aquaflex	PAS	st-402	9:40:13	9:44:23	04:10	250	4,159	4,429	0,270	65
montolit aquaflex	PAS	st-403	9:48:08	9:52:40	04:32	272	4,429	4,703	0,274	60
montolit aquaflex	PAS	st-404	10:49:15	10:53:22	04:07	247	4,703	4,940	0,237	58
montolit aquaflex	PAS	st-406	11:06:15	11:10:30	04:15	255	5,250	5,508	0,258	61
montolit aquaflex	PAS	st-407	11:15:37	11:19:55	04:18	258	5,508	5,772	0,264	61
Fruend natzager	PAS	st-503	13:34:15	13:37:53	03:38	218	6,513	6,730	0,217	60
Fruend natzager	PAS	st-504	13:45:45	13:49:25	03:40	220	6,730	6,952	0,222	61
Fruend natzager	PAS	st-505	13:52:45	13:56:04	03:19	199	6,952	7,149	0,197	59
Fruend natzager	PAS	st-506	13:58:15	14:01:00	02:45	165	7,149	7,310	0,161	59
Fruend natzager	PAS	st-507	14:08:53	14:12:15	03:22	202	7,310	7,511	0,201	60
Fruend natzager	PAS	st-508	14:14:16	14:18:37	04:21	261	7,511	7,769	0,258	59
Husqvarna	PAS	st-601	14:39:12	14:44:51	05:39	339	7,769	8,104	0,335	59
Husqvarna	PAS	st-602	14:50:24	14:56:05	05:41	341	8,104	8,438	0,334	59
Husqvarna	PAS	st-603	14:58:27	15:02:15	03:48	228	8,438	8,654	0,216	57
Husqvarna	PAS	st-604	15:17:28	15:21:40	04:12	252	8,654	8,904	0,250	60
Husqvarna	PAS	st-605	15:25:36	15:29:25	03:49	229	8,904	9,127	0,223	58
Husqvarna	PAS	st-606	15:32:28	15:36:50	04:22	262	9,127	9,337	0,210	48

monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
	[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
st-401	40	0,91	162,04	3,71	0,938	42,31	0,97
st-402	50	0,80	185,93	2,96	0,972	51,65	0,82
st-403	56	1,18	204,74	4,31	0,907	61,88	1,30
st-404	64	0,77	268,35	3,25	0,864	73,65	0,89
st-406	88	1,49	339,92	5,78	0,911	96,31	1,64
st-407	76	1,61	287,50	6,10	0,921	82,42	1,75
st-503	127	1,39	585,25	6,41	0,896	141,76	1,55
st-504	109	0,92	490,99	4,14	0,908	120,02	1,01
st-505	78	1,15	396,95	5,84	0,891	87,77	1,29
st-506	107	0,78	664,60	4,84	0,878	121,84	0,89
st-507	210	1,32	1044,78	6,57	0,896	234,49	1,47
st-508	233	1,63	903,10	6,32	0,890	261,90	1,83
st-601	1360	7,48	4059,70	22,33	0,889	1529,15	8,41
st-602	2060	11,54	6167,66	34,55	0,882	2336,86	13,09
st-603	2430	13,18	11250,00	61,02	0,853	2850,00	15,46
st-604	760	4,12	3040,00	16,48	0,893	851,20	4,61
st-605	832	4,51	3730,94	20,22	0,876	949,32	5,15
st-606	1390	7,18	6619,05	34,19	0,721	1926,88	9,95
BLANCO		st-702	-1	-0,05			

dag 1 5 oktober 2010											
meelokatie	monstercode	datum	begintijd	eindtijd	bemonsteringsduur		gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow	
			[mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]	[s]			[m3]	[l/min]	
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	PAS	st-002	5-10-2010			5:00	300	7,835	8,028	0,193	39
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	PAS	st-003	5-10-2010			5:06	306	8,028	8,212	0,184	36
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	PAS	st-004	5-10-2010			5:06	306	8,212	8,414	0,202	40
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	PAS	st-005	5-10-2010			5:09	309	8,414	8,613	0,199	39
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	PAS	st-006	5-10-2010			2:03	123	8,613	8,703	0,090	44

Omschrijving	monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
		[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	st-002	133	0,55	689,12	2,85	0,579	229,71	0,95
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	st-003	47	0,76	253,80	4,13	0,541	86,29	1,40
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	st-004	83	1,46	412,87	7,23	0,594	140,38	2,46
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	st-005	96	1,15	481,91	5,78	0,590	165,46	1,98
Zagen van leisteen met decoupeerzaag zonder afzuiging	st-006	21	1,04	234,44	11,56	0,659	32,04	1,58

dag 2 6 oktober 2010											
meelokatie	monstercode	Datum	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur		gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow	
			[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]	[s]			[m3]	[l/min]	
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-101	6-10-2010			5:12	312	8,703	8,902	0,199	38
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-102	6-10-2010			5:20	320	8,902	9,119	0,217	41
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-103	6-10-2010			5:07	307	9,119	9,308	0,189	37
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-104	6-10-2010			5:01	301	9,308	9,513	0,205	41
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-105	6-10-2010			5:11	311	9,513	9,710	0,197	38
Hakken van dakpannen van leisteen	PAS	st-106	6-10-2010			5:17	317	9,710	9,917	0,207	39
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-201	6-10-2010			6:40	400	9,917	10,172	0,255	38
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-202	6-10-2010			5:26	326	10,172	10,389	0,217	40
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-203	6-10-2010			5:46	346	10,389	10,606	0,217	38
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-204	6-10-2010			6:22	382	10,606	10,871	0,265	42
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-205	6-10-2010			5:19	319	10,871	11,073	0,202	38
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-206	6-10-2010			4:33	273	11,073	11,253	0,180	40
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-301	6-10-2010			4:29	269	11,253	11,429	0,176	39
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-302	6-10-2010			4:52	292	11,429	11,628	0,199	41
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-303	6-10-2010			4:44	284	11,628	11,847	0,219	46
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-304	6-10-2010			3:52	232	11,847	12,011	0,164	42
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-305	6-10-2010			4:50	290	12,011	12,200	0,189	39
BSB Biedron met Nilfish	PAS	st-306	6-10-2010			4:35	275	12,200	12,383	0,183	40

monstercode	monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
		[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
Hakken van dakpannen van leisteen	st-101	13,40	0,05	67,34	0,25	0,574	23,34	0,09
Hakken van dakpannen van leisteen	st-102	14,40	0,26	66,36	1,20	0,610	23,59	0,43
Hakken van dakpannen van leisteen	st-103	7,91	0,57	41,85	3,02	0,554	14,28	1,03
Hakken van dakpannen van leisteen	st-104	3,75	1,31	18,29	6,39	0,613	6,12	2,14
Hakken van dakpannen van leisteen	st-105	6,95	0,81	35,28	4,11	0,570	12,19	1,42
Hakken van dakpannen van leisteen	st-106	9,03	0,35	43,62	1,69	0,588	15,37	0,60
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-201	172	1,38	674,51	5,41	0,574	299,78	2,41
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-202	249	1,60	1147,47	7,37	0,599	415,64	2,67
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-203	375	3,18	1728,11	14,65	0,564	664,36	5,63
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-204	582	3,17	2196,23	11,96	0,624	932,18	5,08
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-205	331	3,03	1638,61	15,00	0,570	580,80	5,32
BSB Biedron met Dustcontrol DE 3800	st-206	177	1,24	983,33	6,89	0,593	298,28	2,09
BSB Biedron met Nilfish	st-301	870	3,46	4943,18	19,66	0,589	1477,46	5,88
BSB Biedron met Nilfish	st-302	685	3,00	3442,21	15,08	0,613	1116,81	4,89
BSB Biedron met Nilfish	st-303	906	3,93	4136,99	17,95	0,694	1305,45	5,66
BSB Biedron met Nilfish	st-304	594	2,53	3621,95	15,43	0,636	933,66	3,98
BSB Biedron met Nilfish	st-305	1160	5,00	6137,57	26,46	0,587	1977,66	8,52
BSB Biedron met Nilfish	st-306	1260	5,90	6885,25	32,24	0,599	2103,83	9,85

dag 3 7 oktober 2010											
	meetlocatie	monstercode	Datum	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur		gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow
				[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]	[s]			[m3]	[l/min]
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-401	7-10-2010			6:06	366	12,383	12,624	0,241	40
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-402	7-10-2010			5:17	317	12,624	12,837	0,213	40
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-403	7-10-2010			5:27	327	12,837	13,048	0,211	39
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-404	7-10-2010			4:43	283	13,048	13,250	0,202	43
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-406	7-10-2010			3:27	207	13,525	13,669	0,144	42
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	PAS	st-407	7-10-2010			3:52	232	13,669	13,822	0,153	40
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-501	7-10-2010			3:58	238	13,822	13,985	0,163	41
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-502	7-10-2010			3:36	216	13,985	14,139	0,154	43
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-503	7-10-2010			3:33	213	14,139	14,282	0,143	40
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-504	7-10-2010			3:06	186	14,282	14,417	0,135	44
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-505	7-10-2010			2:54	174	14,417	14,536	0,119	41
Metabo 230 met Nilfish	PAS	st-506	7-10-2010			3:38	218	14,536	14,691	0,155	43

monstercode	monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
		[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-401	1280,00	6,20	5311,20	25,73	0,593	2159,89	10,46
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-402	842,00	4,40	3953,05	20,66	0,605	1392,35	7,28
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-403	693,00	3,26	3284,36	15,45	0,581	1193,32	5,61
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-404	756,00	3,63	3742,57	17,97	0,642	1176,83	5,65
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-406	659,00	2,38	4576,39	16,53	0,626	1052,57	3,80
Metabo 230 met Dustcontrol DE 3800	st-407	753,00	3,73	4921,57	24,38	0,594	1268,67	6,28
Metabo 230 met Nilfish	st-501	901	4,60	5527,61	28,22	0,616	1461,75	7,46
Metabo 230 met Nilfish	st-502	1320	6,44	8571,43	41,82	0,642	2057,14	10,04
Metabo 230 met Nilfish	st-503	1090	5,51	7622,38	38,53	0,604	1803,96	9,12
Metabo 230 met Nilfish	st-504	672	2,89	4977,78	21,41	0,653	1028,74	4,42
Metabo 230 met Nilfish	st-505	441	1,92	3705,88	16,13	0,616	716,47	3,12
Metabo 230 met Nilfish	st-506	1090	5,25	7032,26	33,87	0,640	1703,37	8,20

23 maart 2011	meetlokatie	monstercode	starttijd	eindtijd	bemonsteringsduur	[s]	gasmeter voor	gasmeter na	afgezogen volume	gemiddelde gasflow
			[hh:mm:ss]	[hh:mm:ss]	[mm:ss]				[m3]	[l/min]
montolit aquaflex	PAS	st-001				242	4,772	4,938	0,166	41
montolit aquaflex	PAS	st-002				256	4,938	5,126	0,188	44
montolit aquaflex	PAS	st-003				311	5,126	5,339	0,213	41
montolit aquaflex	PAS	st-004				281	5,339	5,535	0,196	42
montolit aquaflex	PAS	st-005				271	5,535	5,737	0,202	45
montolit aquaflex	PAS	st-006				295	5,737	5,934	0,197	40
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-101				418	5,947	6,230	0,283	41
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-102				410	6,230	6,534	0,304	44
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-103				340	6,534	6,765	0,231	41
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-104				272	6,765	6,962	0,197	43
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-105				342	6,962	7,222	0,260	46
Husqvarna + nilfisk	PAS	st-106				339	7,222	7,462	0,240	42
Nilfisk + metabo	PAS	st-201				427	7,462	7,762	0,300	42
Nilfisk + metabo	PAS	st-202				451	7,762	8,095	0,333	44
Nilfisk + metabo	PAS	st-203				362	8,095	8,345	0,250	41
Nilfisk + metabo	PAS	st-204				384	8,345	8,611	0,266	42
Nilfisk + metabo	PAS	st-205				373	8,611	8,888	0,277	45
Nilfisk + metabo	PAS	st-206				339	8,888	9,113	0,225	40

	monstercode	Analyse kwarts	Analyse stof	concentratie kwarts	concentratie stof	doorberekende m3	berekende concentratie kwarts	berekende concentratie stof
		[ug/filter]	[mg/filter]	[ug/m3]	[mg/m3]	per 15 min.	TGG 15 min. [ug/m3]	TGG 15 min. [mg/m3]
montolit aquaflex	st-001	206,00	1,11	1240,96	6,69	0,617	333,68	1,80
montolit aquaflex	st-002	142,00	0,88	755,32	4,68	0,661	214,85	1,33
montolit aquaflex	st-003	243,00	1,73	1140,85	8,12	0,616	394,23	2,81
montolit aquaflex	st-004	66,80	1,36	340,82	6,94	0,628	106,41	2,17
montolit aquaflex	st-005	146,00	2,29	722,77	11,34	0,671	217,63	3,41
montolit aquaflex	st-006	116,00	1,30	588,83	6,60	0,601	193,01	2,16
Husqvarna + nilfisk	st-101	17,00	1,55	60,07	5,48	0,609	27,90	2,54
Husqvarna + nilfisk	st-102	24,70	1,19	81,25	3,91	0,667	37,01	1,78
Husqvarna + nilfisk	st-103	41,60	2,44	180,09	10,56	0,611	68,03	3,99
Husqvarna + nilfisk	st-104	4,44	1,65	22,54	8,38	0,652	6,81	2,53
Husqvarna + nilfisk	st-105	51,20	1,67	196,92	6,42	0,684	74,83	2,44
Husqvarna + nilfisk	st-106	69,20	2,48	288,33	10,33	0,637	108,61	3,89
Nilfisk + metabo	st-201	2050,00	11,70	6833,33	39,00	0,632	3242,04	18,50
Nilfisk + metabo	st-202	2250,00	9,33	6756,76	28,02	0,665	3385,89	14,04
Nilfisk + metabo	st-203	1910,00	8,72	7640,00	34,88	0,622	3072,98	14,03
Nilfisk + metabo	st-204	1220,00	7,50	4586,47	28,20	0,623	1956,89	12,03
Nilfisk + metabo	st-205	1610,00	10,50	5812,27	37,91	0,668	2408,86	15,71
Nilfisk + metabo	st-206	1320,00	5,67	5866,67	25,20	0,597	2209,78	9,49

Arbouw

Postbus 213
3840 AE Harderwijk

T 0341 46 62 00
F 0341 46 62 11
info@arbouw.nl
www.arbouw.nl

Voor vragen over arbeidsomstandigheden:
Infolijn 0341 46 62 22

beetelcode: 12-157
ISBN: 9789490943194